

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 354/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. novembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. T. B., Exekútorický úrad B. B., zastúpeného advokátom JUDr. J. L., Advokátska kancelária, B. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1 Er 966/1997, EX 256/96 z 30. júla 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. T. B. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. októbra 2004 doručená sťažnosť Mgr. T. B., Exekútorický úrad B. B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. L., Advokátska kancelária, B. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Er 966/1997, EX 256/96 z 30. júla 2004.

Sťažovateľ je súdnym exekútorom, ktorý na základe poverenia okresného súdu z 13. mája 1997 vykonával exekúciu na návrh oprávneného – Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., Banská Bystrica (ďalej len „oprávnený“), proti povinnému – Pozemným stavbám Banská Bystrica, š. p. v likvidácii (ďalej len „povinný“), o vymoženie 40 594,20 Sk s príslušenstvom. Exekúcia bola vedená na exekútorskom úrade sťažovateľa pod sp. zn. EX 256/1996.

K porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Er 966/1997, EX 256/96 z 30. júla 2004 došlo podľa sťažovateľa tým, že okresný súd v súvislosti s rozhodnutím o zastavení exekúcie na návrh oprávneného z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok povinného:

1. v časti rozhodnutia nepriznal sťažovateľovi náhradu trov exekúcie v ním navrhovanej výške,
2. v časti poučenie nepripustil možnosť odvolania proti trovám exekúcie.

Podľa sťažovateľa samotným uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Er 966/1997, EX 256/96 z 30. júla 2004 došlo k porušeniu aj čl. 12 ods. 2 a čl. 36 písm. a) ústavy. V tejto súvislosti sťažovateľ argumentuje tým, že v zmysle § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, je účastníkom exekučného konania okrem oprávneného a povinného aj poverený exekútor, ktorý podľa § 196 citovaného zákona má vždy nárok na náhradu trov, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času za výkon exekučnej činnosti. Rozdiel podľa neho spočíva len v subjekte (oprávnený a povinný), ktorý ich má uhradiť. V okolnostiach prípadu zastavením exekúcie, ktorú sťažovateľ žiadnym procesným úkonom nezapríčinil, nemôže znášať vzniknuté trovy na vlastnú ťarchu, vlastné náklady, pretože vykonal exekúciu (prácu, službu pre oprávneného) a v súvislosti s tým vynaložil vlastné prostriedky na zisťovanie majetkových pomerov povinného.

Ako uvádza sťažovateľ z ustanovení § 200 a § 203 Exekučného poriadku a z ustanovení § 14 a § 15 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov (ďalej len „vyhláška č. 288/1995 Z. z.“) nevyplýva pre súdy oprávnenie nepriznať exekútorovi odmenu určenú podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu, ako aj oprávnenie nepriznať exekútorovi náhradu hotových výdavkov vyčíslenú podľa § 22 citovanej vyhlášky. Podľa sťažovateľa niet žiadneho zákonného dôvodu, pre ktorý by mal znášať trovy exekúcie vykonávanej na návrh oprávneného proti povinnému na vlastnú ťarchu pri jej zastavení, keďže sa exekúcia vykonáva ako súčasť súdnej ochrany garantovanej čl. 46 ods. 1 ústavy. Ako uvádza ďalej sťažovateľ, povinnosť znášať vzniknuté trovy by mal iba v prípade, ak k zastaveniu exekúcie dôjde z dôvodov pochybenia exekútora, resp. v prípade, že súdny exekútor vykonáva exekučné konanie v rozpore s ústavou, Exekučným poriadkom a ostatnými právnymi predpismi.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Er 966/1997, EX 256/96 z 30. júla 2004 v časti výroku o trovách exekúcie, ktorým bolo porušené sťažovateľovo základné ľudské právo garantované čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 ústavy a vec vrátil na ďalšie konanie, prikázal okresnému súdu vo veci konať a priznať mu právo na trovy exekúcie vo výške 3 775,90 Sk na ťarchu oprávneného v exekučnom konaní sp. zn. EX 256/96. Sťažovateľ zároveň žiada, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 4 012 Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zistil, že okresný súd poverením č. 5601-000167 z 13. mája 1997 poveril sťažovateľa ako súdneho exekútora vykonaním exekúcie proti povinnému na uspokojenie pohľadávky oprávneného vo výške 40 594,20 Sk s príslušenstvom na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia okresného súdu sp. zn. 1 Rob 568/96 z 22. apríla 1996. Exekúcia na návrh oprávneného proti povinnému bola vykonávaná na exekútorskom úrade sťažovateľa pod sp. zn. EX 256/96.

Sťažovateľ vydal 5. júna 1997 upovedomenie o začatí exekúcie, ktoré bolo povinnému doručené v ten istý deň. Následne sťažovateľ zaslal oprávnenému oznámenie o vyhlásení konkurzu na majetok povinného dňom 6. augusta 1997, v dôsledku ktorej skutočnosti sa všetky exekučné konania zo zákona prerušujú.

Z uvedeného dôvodu 3. decembra 1997 sťažovateľ doručil okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie. Uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Er 966/97 z 10. marca 2003 bol návrh súdneho exekútora na zastavenie exekúcie zamietnutý. Podaním zo 4. apríla 2003 postúpil sťažovateľ okresnému súdu návrh oprávneného z 31. marca 2003 na zastavenie exekúcie z dôvodu nemajetnosti povinného.

V zmysle § 57 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku okresný súd uznesením sp. zn. 1 Er 966/1997, EX 256/96 z 30. júla 2004 exekúciu zastavil, pretože tak navrhol ten, kto navrhol jej vykonanie.

Sťažovateľ si uplatnil trovy exekúcie spolu vo výške 3 775,90 Sk a žiadal okresný súd, aby ich náhrada bola uložená oprávnenému. Okresný súd uvedeným uznesením sťažovateľovi náhradu trov od oprávneného nepriznal, pričom voči uzneseniu nepripustil odvolanie.

Sťažovateľ tvrdí, že bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože okresný súd nechránil a negarantoval toto základné právo sťažovateľa podľa zákonného predpisu pri uplatňovaní jeho práva na priznanie náhrady trov exekúcie v rámci núteného výkonu rozhodnutia - exekúcie (nezákonné rozhodnutie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci s vylúčením práva opravného prostriedku).

Podľa § 235 ods. 2 Exekučného poriadku exekučné konania, ktoré začali do 1. februára 2002, sa dokončia podľa doterajších predpisov (v znení Exekučného poriadku účinnom do 31. januára 2002). V okolnostiach prípadu z uvedeného právneho režimu vychádzal aj okresný súd, keď rozhodoval o zastavení exekúcie a trovách exekúcie v exekučnom konaní sp. zn. EX 256/96.

Podľa § 203 Exekučného poriadku ak dôjde k zastaveniu exekúcie, môže súd uložiť oprávnenému, aby nahradil trovy exekúcie. Súd však uváži, ktoré trovy potreboval oprávnený na účelné vymáhanie nároku a či mohol pri náležitej opatrnosti predvídať dôvod zastavenia exekúcie.

Podľa § 196 Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Podľa § 200 ods. 1 citovaného zákona trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonávaní exekúcie. Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku.

Podľa § 14 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z. z. ak súdny exekútor je vylúčený z vykonávania exekúcie alebo ak súd exekúciu zastaví, odmena súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti sa určuje

- a) podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu a
- b) paušálnou sumou za jednotlivé úkony exekučnej činnosti.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia vyhlášky základná hodinová sadzba podľa odseku 1 písm. a) je 200 Sk za každú aj začatú hodinu. Súdny exekútor je povinný vyhotoviť časovú špecifikáciu jednotlivých úkonov exekučnej činnosti. Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia je paušálna suma za každý jednotlivý úkon exekučnej činnosti 100 Sk. Úkony exekučnej činnosti, ktoré sa odmeňujú paušálnou sumou, upravuje § 15 citovanej vyhlášky. Podľa § 22 citovanej vyhlášky súdnemu exekútorovi patrí popri odmene aj náhrada hotových výdavkov účelne vynaložených v súvislosti s vykonávaním exekučnej činnosti, pričom táto náhrada zahŕňa najmä cestovné náhrady, poštovné a telekomunikačné výdavky, znalecké náhrady a poplatky.

V okolnostiach prípadu sťažovateľ v rámci uplatnenia svojho nároku (trov exekúcie) predložil súdu špecifikáciu svojich jednotlivých úkonov aj s ich vyčíslením do zastavenia exekúcie.

Okresný súd však v rámci rozhodnutia o zastavení exekúcie uplatnenú náhradu trov exekúcie sťažovateľovi nepriznal a voči rozhodnutiu nepripustil opravný prostriedok. Vychádzal pri tom z obsahu ustanovenia § 203 Exekučného poriadku, z ktorého je zrejmé, že v prípade zastavenia exekúcie má súd možnosť, a nie povinnosť zaviazať na náhradu trov exekúcie oprávneného, nie však povinného. Predpokladom uloženia tejto povinnosti oprávnenému je úvaha súdu o miere jeho procesného zavinenia na zastavení exekúcie.

V okolnostiach prípadu ústavný súd konštatuje, že úvaha okresného súdu o tom, že oprávnený neniesol procesné zavinenie na zastavení exekúcie, keď návrh na zastavenie exekúcie podal dôvodne, a ani pri náležitej opatrnosti nemohol predvídať dôvod zastavenia exekúcie (nemajetnosť povinného a vyhlásenie konkurzu na jeho majetok), nie je zjavne

svojvoľná. Okresný súd zhodnotil celkové okolnosti prípadu zastavenia exekúcie na návrh oprávneného rozumným spôsobom. Odôvodnenie uznesenia sp. zn. 1 Er 966/1997, EX 256/96 z 30. júla 2004 predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo okresný súd vysvetlil, na základe akého skutkového stavu a právnych úvah rozhodol. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že bez ohľadu na dispozičný prejav vôle oprávneného zastaviť exekúciu pre nemajetnosť povinného (a tým povinnosť súdu posudzovať mieru zavinenia oprávneného na zastavení exekúcie), vyhlásenie konkurzu na majetok povinného je podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) zákonným dôvodom na prerušenie exekučného konania a všetkých úkonov povereného exekútora v exekučnom konaní.

Keďže exekútor podľa § 36 ods. 2 Exekučného poriadku môže začať vykonávať exekúciu až udelením poverenia súdu na jej vykonanie, a toto poverenie v okolnostiach prípadu okresný súd v predmetnom exekučnom konaní vydal 13. mája 1997, sťažovateľ do vyhlásenia konkurzu na majetok povinného 6. augusta 1997 mohol a skutočne vykonal len úkony zodpovedajúce začiatkovej fáze vykonávania exekúcie bez postihnutia majetku povinného, a tým aspoň sčasti uspokojenia pohľadávky oprávneného. Ako také ich okresný súd zjavne neposúdil ako zvlášť významné pre oprávneného, keď v situácii, v akej sa ocitol povinný (vyhlásenie konkurzu), zvažoval mieru sťažovateľom účelne vynaložených trov exekúcie vo vzťahu k možnosti (nie povinnosti) ich znášania oprávneným. Okrem iného sťažovateľ tým, že 3. decembra 1997 sám navrhol okresnému súdu zastavenie exekúcie, ktoré tento súd odmietol pre nedostatok jeho aktívnej legitímácie (ide o výlučne dispozičný úkon oprávneného), vykonal aj úkon z hľadiska vyčíslenia trov exekúcie za neefektívny a nedôvodný.

Navyše, v okolnostiach prípadu neobstojí ani argumentácia sťažovateľa (opierajúca sa už o súčasnú právnu úpravu) o povinnosti znášania trov exekúcie oprávneným v prípade zastavenia exekúcie z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie. Z listinných dokumentov priložených k sťažnosti (návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie) nevyplýva, že povinný nemal majetok ani na úhradu trov exekúcie. Samotná skutočnosť, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz, svedčí o tom, že mal podľa

§ 5 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní majetok postačujúci aspoň na úhradu trov konania, inak by bol návrh (či už veriteľa alebo samotného povinného) na vyhlásenie konkurzu zamietnutý pre nedostatok majetku. Z tvrdenia sťažovateľa tiež nevyplýva, že by už vyhlásený konkurz na majetok povinného bol podľa § 44 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní zrušený z dôvodu, že majetok povinného (úpadcu) nepostačoval na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty. Povinnosť znášania trov exekúcie oprávneným (a mieru jeho zavinenia) ani v tomto prípade sťažovateľ teda ničím nepreukázal.

Ak sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Er 966/1997, EX 256/96 z 30. júla 2004 došlo aj nepripustením možnosti odvolania proti trovám exekúcie, ústavný súd konštatuje, že okresný súd nemohol v poučení predmetného uznesenia pripustiť podanie opravného prostriedku, pretože ani Exekučný poriadok, ani Občiansky súdny poriadok nepripúšťa vo veci sťažovateľa odvolanie ako účinný prostriedok ochrany jeho základného práva na súdnu ochranu (pozri podobne IV. ÚS 72/02).

Podľa § 254 Občianskeho súdneho poriadku na výkon rozhodnutia a na exekučné konanie podľa Exekučného poriadku sa použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku nie je prípustné odvolanie, pokiaľ nie je výslovne v tomto zákone ustanovené, že odvolanie prípustné je. Výpočet uznesení, proti ktorým nie je prípustné odvolanie, je taxatívny a je výnimkou zo všeobecnej prípustnosti odvolania.

Práve k takémuto druhu patrí aj uznesenie súdu, ktorým rozhodol o zastavení exekúcie na návrh oprávneného a nepriznaní náhrady trov exekúcie, voči ktorému nie je prípustné odvolanie.

Ústavný súd zdôrazňuje, že do pôsobnosti všeobecného súdu z dôvodov tvrdených sťažovateľom v tejto časti sťažnosti môže zasiahnuť len vtedy, ak by jeho rozhodovanie (a jemu predchádzajúci postup) bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného

hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by malo za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré nebolo napravené ani v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02).

V danom prípade tomu tak nie je. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru o nedostatku príčinnej súvislosti medzi konaním okresného súdu a možným porušením základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v nadväznosti na to k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti sťažnosti sťažovateľa.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa nedá vyvodit' žiadna spojitosť medzi postupom všeobecného súdu a porušením čl. 12 ods. 2 ústavy, pretože túto spojitosť tvrdí sťažovateľ iba z dôvodu, že mu okresný súd nepriznal náhradu trov exekúcie pri zastavení exekúcie sp. zn. EX 256/96. Uvedené tvrdenie takúto súvislosť nevytvára a ani sťažovateľ ničím nepreukázal, že s ním bolo v tomto konaní zaobchádzané ináč z niektorého z dôvodov uvedených v čl. 12 ods. 2 ústavy. V tejto časti teda nie je v súlade skutková a právna stránka sťažnosti, čo znamená jej zjavnú neopodstatnenosť (I. ÚS 12/01, I. ÚS 71/02).

Sťažovateľ tiež namieta, že okresný súd nepriznaním náhrady trov exekúcie mu odoprel základné ľudské právo garantované v čl. 36 písm. a) ústavy, podľa ktorého zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň.

Ústavný súd poukazuje na to, že podľa § 2 Exekučného poriadku exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Podľa § 4 citovaného zákona činnosť exekútora je nezlučiteľná s pracovným pomerom alebo s obdobným pracovným vzťahom alebo s vykonávaním inej zárobkovej činnosti s výnimkou vedeckej, pedagogickej, literárnej, umeleckej a publicistickej činnosti. Svoju funkciu exekútor vykonáva na báze slobodného povolania. Za výkon exekučnej

činnosti mu patrí odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času podľa vyhlášky č. 288/1995 Z. z.

Ústavný súd konštatuje, že čl. 36 písm. a) ústavy sa teda netýka exekútora ako podnikateľa, ale osôb v pracovnom pomere (zamestnancov). Z tohto pohľadu je sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietajúcej porušenie práva na odmenu za vykonanú prácu podľa čl. 36 písm. a) ústavy zjavne neopodstatnenou.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2004